

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **nezl. S. G. C. M.**, zastoupený Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem, sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 12. 2020, č. j. MV-173088-4/SO-2020, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 1. 2023, č. j. 8 A 6/2021-51,

takto:

- I. Kasační stížnost žalované **se zamítá**.
- II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 6. 10. 2020, č. j. OAM-16493-21/PP-2018, zamítlo žalobcovu žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie [§ 87b zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 1. 8. 2021 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)], s odůvodněním, že žadatel není rodinným příslušníkem občana Evropské unie [§ 87e odst. 1 písm. a) ve spojení s § 15a téhož zákona],

a stanovilo žalobci lhůtu k vycestování z území České republiky v délce 35 dnů od právní moci rozhodnutí. Žalobcovo odvolání žalovaná rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

[2] Nezletilý žalobce, jemuž bylo v době vedení správního řízení jedenáct let, přicestoval v roce 2018 na základě krátkodobého víza do České republiky za svou matkou, která je stejně jako žalobce státní příslušnicí Filipínské republiky a žila v České republice již od roku 2017. Žalobcova matka je družkou českého státního občana, s nímž má nezletilou dceru (žalobcovu polorodou sestru), která je českou státní občankou. Matka pobývá v České republice na základě trvalého (dříve přechodného) pobytu. Žalobce ve správním řízení dovozoval, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, neboť žije ve společné domácnosti s matkou, sestrou a matčíným druhem (občanem České republiky), který nezletilého žalobce vychovává a na kterém je žalobce závislý výživou. Správní orgány nepovažovaly žalobce za *příbuzného* českého občana ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Z tohoto důvodu ani blíže nezkoumaly naplnění dalších podmínek citovaného ustanovení zákona.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalované žalobou, které Městský soud v Praze rozsudkem označeným v záhlaví vyhověl, rozhodnutí správních orgánů obou stupňů zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Městský soud v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu vyložil pojem *příbuzný* obsažený ve vnitrostátní právní úpravě eurokonformně tak, že se jedná o pojem ekvivalentní pojmu *ostatní rodinní příslušníci* ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků volně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice“). Dle městského soudu nemůže být pojem *příbuzný* vykládán restriktivně a vázán toliko na formální rodinné vazby (příbuzenství nebo švagrovství). Je nutno jej naopak vykládat širěji, zkoumány musejí být rovněž faktické rodinné vazby. Dle městského soudu proto bylo třeba zabývat se v souzené věci rovněž faktickými rodinnými vazbami žalobce, jeho matky, polorodé sestry a matčina druha (otce sestry). Dle městského soudu byly správní orgány povinny zkoumat, zda nezletilý žalobce skutečně žije ve společné domácnosti s matčíným druhem a je na něj odkázán výživou.

[4] Městský soud rovněž správním orgánům vytkl, že nedostatečně posoudily dopady svých rozhodnutí do žalobcova soukromého a rodinného života. Městský soud v této souvislosti upozornil žalovanou na judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že přiměřenost dopadů do soukromého a rodinného života je třeba zkoumat i v případech, kdy to zákon o pobytu cizinců výslovně nepředpokládá, a sice na základě čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), je-li taková námitka ve správním řízení vznesena a není-li nepřiměřenost dopadů na první pohled nemyslitelná. V souzené věci námitka tohoto obsahu ve správním řízení vznesena byla a městský soud nemyslitelnost dopadů do žalobcova soukromého a rodinného života neshledal, správní orgány proto měly tyto dopady zkoumat (mj. se při tom zabývat intenzitou příbuzenského vztahu a reálnou možností jiného pobytového oprávnění pro žalobce, jakož i obtížemi, které by při jeho získávání mohly žalobce postihnout).

pokračování

II. Kasační stížnost

[5] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž nesouhlasila s výkladem pojmu příbuzný učiněným městským soudem. Stěžovatelka se ztotožnila s městským soudem do té míry, že pojem příbuzný je třeba vykládat eurokonformně ve smyslu směrnice. Čl. 2 odst. 2 směrnice definuje rodinné příslušníky občanů Evropské unie majících právo vstupu a pobytu na území členských států. Čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice se pak vztahuje na další členy rodiny (rodinné příslušníky), jejichž žádosti o vstup a pobyt mají být pečlivě posouzeny s ohledem na jejich rodinné vazby a specifické okolnosti. Z čl. 10 odst. 2 písm. e) směrnice ovšem dle stěžovatelky vyplývá, že tyto okolnosti musejí být potvrditelné příslušným orgánem země původu. Na rozdíl od nesezdaných partnerů [čl. 3 odst. 2 písm. b) směrnice], kteří jsou v neformálním svazku, však nelze za rodinné příslušníky považovat další osoby, které nemohou jakoukoli rodinnou vazbu doložit, jelikož je pouze neformální a neupravená právem. Pokud by bylo záměrem směrnice, aby i neformální svazky osob měly vliv na možnost získat pobytové oprávnění, pak by tento záměr směrnice zmiňovala alespoň v preambuli.

[6] Stěžovatelka dále namítala, že rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2017, č. j. 4 Azs 230/2016-54, ze kterého vycházel městský soud, se zabýval vztahem osob sešvagřených (tedy vztahem formálního charakteru), a není proto pro řešený případ rozhodný. Naopak odkázala na rozsudek ze dne 8. 9. 2021, č. j. 1 Azs 18/2021-48, dle kterého se nelze dovolávat faktického rodičovství. Dále poukázala na nejednotnost hodnocení obdobných situací v rozhodovací činnosti krajských soudů.

[7] Dle stěžovatelky mohl žalobce získat toliko pobytové oprávnění v podobě dlouhodobého víza, a to na základě vztahu ke své matce. Bylo rozhodnutím matky, o jaké pobytové oprávnění požádá, a bylo také na rozhodnutí žalobcovy matky a jejího druhá, že zvolili pouze neformální podobu svého vzájemného svazku, která nezletilému žalobci nezaložila oprávnění k pobytu z titulu jeho vztahu k matčinu partnerovi.

[8] Z popsanych důvodů je dle stěžovatelky nedůvodná rovněž výtka městského soudu stran nedostatečného zjišťování skutkového stavu věci. Stěžovatelka se naopak domnívala, že skutkový stav zjistila dostatečně, a odůvodnila, proč nelze žalobce považovat za příbuzného občana Evropské unie. Nebylo tedy třeba se zabývat dalšími okolnostmi a zkoumáním naplnění dalších podmínek.

[9] Stěžovatelka rovněž nesouhlasila se závěrem soudu, že nedostatečně posoudila dopady rozhodnutí do žalobcova soukromého a rodinného života. Správní orgány nemohly nezohlednit skutečnost, že žalobce není rodinným příslušníkem, a nesplňuje tedy základní zákonnou podmínku. Stěžovatelka v této souvislosti poukázala na odpovědnost matky, která pro žalobce zajistila toliko krátkodobé schengenské vízum a teprve po jeho vstupu na území České republiky řešila možnosti jeho dalšího pobytu. Stěžovatelka rovněž odkázala na jiná možná pobytová oprávnění, která je možno vyřídit na zastupitelském úřadu v zemi původu.

[10] Žalobce práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[12] V souzené věci je mezi účastníky řízení předmětem sporu otázka, zda je za *ostatní rodinné příslušníky* ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice [resp. *příbuzné* ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců] možno považovat toliko žadatele mající k občanovi Evropské unie formální rodinnou vazbu, nebo jimi mohou být rovněž žadatelé, jejichž rodinná vazba je faktická.

[13] Článek 2 bod 2 směrnice obsahuje definici rodinných příslušníků občana Evropské unie, jimž musí být zaručeno právo volného pobytu a pobytu na území členských států. Jsou jimi manžel/ka, registrovaný partner/ka (za určitých podmínek), potomci mladší 21 let (či starší, jsou-li vyživovanými osobami), rovněž potomci manžela/ky nebo registrovaného partnera/ky a konečně také předci, jsou-li vyživovanými osobami. Tento výčet má ve vnitrostátní právní úpravě odraz v § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

[14] Článek 3 bod 2 směrnice pak členským státům ukládá povinnost usnadňovat vstup a pobyt také dalších osob, a sice:

a) *všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně;*

b) *partnera, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah.*

(pozn.: zvýraznění podtržením, zde i dále v textu, doplnil Nejvyšší správní soud)

[15] Vnitrostátní právní úprava obsažená v zákoně o pobytu cizinců (ve znění rozhodném pro posuzovanou věc) zvolila pro tento okruh dalších osob fikci, na jejímž základě se tyto osoby považují za rodinné příslušníky občana Evropské unie s právy tomu odpovídajícími tím, že v § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců stanovila:

Za rodinného příslušníka občana Evropské unie se považuje též cizinec, který prokáže, že

a) *je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud*

1. *ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,*

2. *je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, nebo*

3. *se o sebe z vážných zdravotních důvodů nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, nebo*

b) *má s občanem Evropské unie trvalý partnerský vztah, který není manželstvím, a žije s ním ve společné domácnosti; při posuzování trvalosti partnerského vztahu se zohlední zejména povaha, pevnost a intenzita vztahu.*

[16] Bod 6 odůvodnění směrnice k situaci tzv. ostatních rodinných příslušníků ve smyslu čl. 3 bodu 2 písm. a) směrnice výslovně uvádí, že *k zachování jednoty rodiny*

pokračování

v širším slova smyslu, a aniž je dotčen zákaz diskriminace z důvodů státní příslušnosti, by měl hostitelský členský stát postavení osob, které podle této směrnice nejsou zahrnuty v definici rodinného příslušníka, a které tedy nemají automatické právo na vstup a pobyt v hostitelském členském státě, přezkoumávat v souladu s vlastními vnitrostátními předpisy z hlediska otázky, zda by těmto osobám měl být umožněn vstup a pobyt s ohledem na jejich vztah k občanu Unie nebo na jakékoli další okolnosti, například jejich finanční nebo fyzickou závislost na občanu Unie.

[17] Velký senát Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) v rozsudku ze dne 5. 9. 2012, ve věci *Rahman a další*, C-83/11, právě s odkazem na bod 6 odůvodnění směrnice uvedl, že cíl čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice „spočívá v zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu prostřednictvím usnadnění vstupu a pobytu osob, které nespádají do definice rodinného příslušníka občana Unie (...), které jsou však k občanovi Unie vázány úzkými a stabilními rodinnými vztahy z důvodu specifických faktických okolností, jako je ekonomická závislost, skutečnost, že jsou členy domácnosti nebo vážné zdravotní důvody“ (bod 32 rozsudku). Generální advokát pak ve svém stanovisku k citovanému případu poukázal na skutečnost, že též „*Evropský soud pro lidská práva přijímá jako obecné pravidlo extenzivní pojetí rodinného života, které je charakterizováno přítomností právních nebo faktických skutečností označujících úzký osobní vztah (...). Faktické vztahy mimo jakýkoli příbuzenský vztah byly rovněž kvalifikovány jako „rodinný život“*“ (body 74 a 75 stanoviska).

[18] Rozsudek velkého senátu SDEU ze dne 26. 3. 2019, ve věci *SM*, C-129/18, v němž SDEU posuzoval rodinnou vazbu v rámci alžírského institutu kafala (dočasný a zrušitelný závazek k výživě, vzdělání a ochraně dítěte a jeho opatrovnictví), pak výslovně ukládá povinnost orgánům členských států zohledňovat čl. 7 Listiny základních práv Evropské unie zakotvující právo na respektování soukromého a rodinného života, který musí být vykládán shodně s čl. 8 Úmluvy (body 64 a 65 rozsudku), a zohledňovat rovněž nejlepší (nejvlastnější) zájem dotyčného dítěte, přičemž „*prokáže-li se při tomto posuzování, že dítě a jeho opatrovník, občan Unie, mají vést skutečný rodinný život a dítě je na svém opatrovníkovi závislé, pak požadavky související se základním právem na respektování rodinného života ve spojení s povinností zohlednit nejvlastnější zájem dítěte v zásadě vyžadují přiznání práva na vstup a pobyt tomuto dítěti, aby mohlo žít se svým opatrovníkem v hostitelském členském státě tohoto opatrovníka*“ (bod 73 rozsudku).

[19] Stran povinnosti zohlednit čl. 7 Listiny základních práv Evropské unie, který musí být vykládán shodně s čl. 8 Úmluvy (viz rozsudek *SM* výše), je možno poukázat také na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), která dlouhodobě a konstantně vykládá pojem rodinný život extenzivně tak, že zahrnuje i jiné než formální příbuzenské a manželské vztahy. Ochranu prostřednictvím čl. 8 Úmluvy tak ESLP přiznává na základě konkrétních okolností rovněž vztahům faktickým. Za všechny lze odkázat např. na rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 22. 4. 1997, ve věci *X, Y a Z proti Spojenému království* č. 21830/93, bod 36: „*Soud připomíná, že pojem „rodinný život“ v čl. 8 se neomezuje pouze na rodiny založené na manželství a může zahrnovat i další faktické vztahy* (v originále: *de facto relationships*).“ Faktické rodinné vazby pak ESLP zdůraznil i v řadě dalších rozsudků, např. v rozsudku ze dne 28. 6. 2007, ve věci *Wagner a J. M. W. L. proti Lucembursku*, č. 76240/01, bod 117, nebo nedávném rozsudku ze dne 13. 4. 2023, ve věci *Jírová a ostatní proti České republice*, č. 66015/17, bod 69.

[20] Rovněž Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2017, č. j. 4 Azs 230/2016-54, odůvodněně dovodil, že „vztah rodinný, může záviset na existenci faktické závislosti předpokládané tímto ustanovením, a nikoliv pouze na pokrevních poutech či jiných formalizovaných rodinných vztazích“ (bod 24). Jakkoli lze se stěžovatelkou souhlasit do té míry, že se citovaný rozsudek zabýval situací sešvagřených osob, mezi nimiž tedy existovala rovněž formální vazba, lze z vyslovených obecnějších závěrů vycházet i v nyní posuzované věci, jak ostatně správně učinil již městský soud. Důležitý je zejména následující zobecňující závěr odkazovaného rozsudku: „Pojem „příbuzný“ užitý v návěti § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců je tedy třeba vykládat shodně s pojmem „ostatní rodinný příslušník“, užitým v čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice, jako neurčitý právní pojem, jehož naplnění musí být posuzováno vždy s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu. Přitom je třeba zvážit charakter dotčeného příbuzenského vztahu, který nemusí záviset pouze na formalizovaných rodinných vazbách“ (bod 28 rozsudku). V nyní souzené věci Nejvyšší správní soud neshledal důvod se od výše citovaných závěrů odchýlit.

[21] Stěžovatelka se dále v kasační stížnosti dovolává rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2021, č. j. 1 Azs 18/2021-48, v němž byla potvrzena správnost závěrů správních orgánů, které nepovolily přechodný pobyt nevlastnímu otci občanky České republiky, který nenaplnil podmínky § 15a zákona o pobytu cizinců. Stěžovatelka však přehlíží, že v odkazované věci soudy neshledaly naplnění podmínek § 15a primárně z toho důvodu, že nevlastní otec nebyl na své nevlastní dceři závislý výživou ani péčí. Ani tento rozsudek přitom nezpochybňuje, že vazba předpokládaná § 15a může být pokrevní (příbuzenská v úzkém smyslu slova), právní (manželství, osvojení), ale i faktická (odkázání na výživu a péči). Rozsudek č. j. 1 Azs 18/2021-48 k tomu v bodě 29 odůvodnění výslovně uvádí: „Ustanovení § 15a vycházející ze směrnice o rodinných příslušnících váže podmínky pro udělení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie dle § 87b zákona o pobytu cizinců zjednodušeně řečeno na pokrevní spojení s občanem EU (zejména v linii přímé), svazek právní (manželství, registrované partnerství, osvojení) či odkázání na jeho výživu či péči. Stěžovatel je však nevlastním otcem občanky EU, která má oba biologické rodiče. Směrnice cílí na neodlučování vyživovaných (závislých) osob (zejména potomků) od občanů EU, nikoliv naopak, což má svůj smysl. Výživou, péčí či jinak závislé osoby velmi obtížně povedou plně samostatný život, tedy stěží (bez cizí pomoci) například vycestují do země původu, obstarají si pobytový titul a zajistí si na potřebnou dobu obživu. To však neplatí naopak. Ani stěžovatelkou odkazovaný rozsudek tedy nepodporuje jí zastávaný úzký výklad zákona o pobytu cizinců a směrnice.“

[22] Konečně ani stěžovatelčin argument dovolávající se čl. 10 odst. 2 písm. e) směrnice, ze kterého má dle jejího názoru plynout, že rodinné vazby musejí být potvrditelné příslušným orgánem země původu, a proto musí být formálního charakteru, neshledal Nejvyšší správní soud přesvědčivým. Čl. 10 odst. 2 směrnice ukládá členským státům vyžadovat před vydáním pobytové karty určité doklady. Pro případy spadající pod čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice (jako tomu bylo v nyní souzené věci) pak čl. 10 odst. 2 písm. e) směrnice skutečně vyžaduje předložení dokladu vydaného orgánem země původu, avšak tímto dokladem má být potvrzeno pouze to, že se jedná o vyživovanou osobu, člena domácnosti nebo vážné zdravotní důvody vyžadující osobní péči. Doklad předpokládaný směrnicí tedy nemá prokazovat formální rodinnou vazbu, nýbrž naopak naplnění

pokračování

materiálních podmínek pro udělení přechodného pobytu stanovených čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice a § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Tento doklad navíc bude žadatelům logicky dostupný (a správními orgány legitimně vyžadovaný) pouze tehdy, pokud tyto materiální podmínky byly naplněny již v zemi původu, nikoli později.

[23] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že *ostatními rodinnými příslušníky* ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice [*příbuznými* ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců], mohou být rovněž žadatelé mající k občanovi Evropské unie toliko faktickou rodinnou vazbu, přičemž je nutno zkoumat vztah závislosti založený na existenci úzkých a stálých osobních vazeb vzešlých ze společného života a soužití, které přesahuje pouhé dočasné soužití motivované čistě účelovými důvody.

[24] Důkazní břemeno ohledně existence faktické rodinné vazby nicméně obecně nese žadatel (viz spojení *cizinec, který prokáže*, užitě v § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2023, č. j. 3 Azs 271/2022-26, č. 4480/2023 Sb. NSS, bod 54). Žalobce v tomto ohledu navrhoval již ve správním řízení provedení důkazů k existenci úzkých a stálých osobních vazeb (např. výpisem z bankovního účtu matčina druha, jeho i matčin výslech, fotografie, účtenky, aj.). Správní orgány se však těmito důkazy odmítly zabývat s poukazem na neexistenci formální rodinné vazby. S ohledem na správními orgány zastávaný nesprávný právní výklad tak nebyl skutkový stav zjištěn dostatečně, jak městský soud správně dovodil v napadeném rozsudku. Od výsledku tohoto posouzení se pak bude odvíjet nutnost zkoumání naplnění dalších podmínek obsažených v § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

[25] Stěžovatelka nesouhlasila ani se závěrem městského soudu, že nedostatečně posoudila dopady rozhodnutí do žalobcova soukromého a rodinného života. Nejvyšší správní soud v této souvislosti podotýká, že s ohledem na shora vyslovené závěry by ani případná důvodnost této námitky neměla vliv na výsledek řízení a správnost závěrů a postupu městského soudu, který napadeným rozsudkem vydaná rozhodnutí správních orgánů obou stupňů zrušil.

[26] Nejvyšší správní soud nejprve odkazuje na svou ustálenou judikaturu, dle které posuzování přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince není omezeno pouze na ta rozhodnutí, u kterých to zákon o pobytu cizinců výslovně stanoví (viz např. rozsudky ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 Azs 96/2015-30, ze dne 20. 9. 2018, č. j. 10 Azs 127/2018-30, ze dne 6. 2. 2020, č. j. 5 Azs 429/2019-40, ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, ze dne 29. 4. 2020, č. j. 1 Azs 76/2020-37, nebo již výše citovaný č. j. 3 Azs 271/2022-26). Článek 8 Úmluvy vyžaduje, aby správní orgány posuzovaly přiměřenost dopadů do soukromého a rodinného života cizince rovněž v případě rozhodnutí, jímž správní orgán zamítá žádost o povolení k přechodnému pobytu (např. citované rozsudky č. j. 10 Azs 127/2018-30 a č. j. 3 Azs 271/2022-26, nebo rozsudek ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52). Tak tomu bylo i v nyní projednávané věci.

[27] Stěžovatelka stran tvrzené dostatečnosti posouzení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života argumentovala výhradně tím, že žalobce není rodinným příslušníkem, a nesplňuje tedy základní zákonnou podmínku pro udělení

povolení k přechodnému pobytu. Jakkoliv udělení konkrétního požadovaného pobytového oprávnění v situaci, kdy žadatel nesplňuje *základní* podmínky stanovené zákonem o pobytu cizinců, skutečně obvykle nelze odůvodnit pouhým odkazem na ochranu soukromého a rodinného života žadatele (rozsudky ze dne 27. 3. 2020, č. j. 5 Azs 320/2019-38, body 21-22, ze dne 30. 11. 2020, č. j. 5 Azs 250/2017-42, bod 27, ze dne 29. 4. 2021, č. j. 10 Azs 414/2020-41, bod 28, ze dne 16. 7. 2021, č. j. 2 Azs 413/2020-45, bod 33, nebo ze dne 8. 11. 2021, č. j. 10 Azs 253/2021-51, bod 12), neznamená to, že by nebylo potřeba se posouzením dopadů zamítavých rozhodnutí vůbec zabývat.

[28] V nyní souzené věci městský soud v napadeném rozsudku přesvědčivě vysvětlil, že se nejedná o situaci, kdy by nesplnění podmínky (nenaplnění definice rodinného příslušníka nebo příbuzného občana Evropské unie) znamenalo kategorickou nemožnost požadovaný přechodný pobyt udělit, neboť rodinná vazba žalobce na občana České republiky, který je matčíným druhem a otcem jeho sestry, nebyla s ohledem na nesprávný výklad aplikovaného ustanovení zákona o pobytu cizinců posouzena. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem městského soudu, že za dané situace bylo povinností správních orgánů se přiměřeností zásahu do žalobcova soukromého a rodinného života zabývat s přihlédnutím k jeho nezletilosti, legálnímu pobytu matky na území a českému státnímu občanství jeho sestry. Nejvyšší správní soud v této souvislosti také poukazuje na svůj dřívější rozsudek ze dne 15. 12. 2021, č. j. 10 Azs 419/2021-44, týkající se rovněž případu nezletilého cizince žijícího na území České republiky fakticky s matkou a sourozencem (občanem Evropské unie), ze kterého vyplývá, že v obdobných případech nelze nezletilého cizince nutit, aby z České republiky odecestoval, a situaci je tedy třeba vyřešit na našem území (body 13 až 15).

[29] Nad rámec rozhodovacích důvodů pak Nejvyšší správní soud uvádí, že nepřehlédl, že městský soud ve smyslu § 34 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), nevyrozuměl o probíhajícím soudním řízení osoby přicházející v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení. Protože však žalobcova matka o soudním řízení implicitně vyrozuměna byla, neboť v něm nezletilého žalobce zastupovala jako jeho zákonná zástupkyně (a v řízení tedy mohla uplatňovat i svá práva, resp. práva žalobcovy nezletilé sestry), a protože městský soud napadeným rozsudkem rozhodl ve prospěch žalobce, neshledal Nejvyšší správní soud důvod napadený rozsudek pouze z tohoto důvodu rušit, navíc v situaci, kdy vytýkaná vada neměla vliv na jeho zákonnost.

[30] V dalším řízení však správní orgány budou postupovat tak, že zahrnou žalobcovu matku, jeho sestru i matčina druha mezi účastníky správního řízení. Nejvyšší správní soud totiž opakovaně ve své rozhodovací činnosti vyslovil, že „*v situaci, kdy cizinec žádá o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie (za účelem sloučení rodiny), je [správní orgán] povinen jednat jako s účastníky řízení i s těmito rodinnými příslušníky*“ (viz rozsudek ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52, bod 45, nebo rozsudek ze dne 8. 3. 2023, č. j. 10 Azs 12/2023-67, bod 49).

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Na základě výše uvedeného tak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[32] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaná (stěžovatelka) neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce sice měl ve věci plný úspěch, a tedy by mu náhrada nákladů řízení náležela, neučinil však žádný úkon, za který by mu soud náhradu nákladů řízení přiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu